Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 217 (717) ♦ Вівторок, 16 листопада 1993 року ♦ Ціна 40 крб.

МИСТЕЦТВО НЕ ДЕВАЛЬВУЄ

Подумати лишень — Київській державній консерваторії виповнюється 80 років, а її стіни пам'ятають Рубінштейна і Чайковського, Ревуцького і Лятошинського, Танєєва і Глазунова, Штогаренка і Данькевича... Звідси вийшли «золоті голоси» України — Чавдар, Гайдай, Христич, Мірошниченко, Гнатюк, Кондратюк, Огнєвой... Не перелічити її талановитих випускників, як не охопити одним поглядом того величезного вкладу в духовну скарбницю народу, який зроблено педагогічно-творчим колективом цього найстаршого музичного вузу нашої Батьківщини. Лише за останні п'ять років понад 300 студентів стали лауреатами всеукраїнських та міжнародних конкурсів. Нині тут здобувають освіту близько 70 студентів практично з усіх континентів. І нічого дивного в тому нема. Диплом вихованця КДК гарантує успіх та визнання.

Сьогодні тут працюють шість факультетів, 22 кафедри, Оперна студія. Це справді науковий центр світового та українського музичного мистецтва, де діють єдина в Україні спеціалізована рада по захисту докторських дисертацій, наукова лабораторія з історії українського музичного мистецтва та фольклору, відкрито перший у нашій країні музей грамзапису. А творчі студентські колективи — хор, симфонічний та камерний оркестри, камерні ансамблі та солісти з азартом молодості підтверджують таланти свого народу.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

На знімках: репетиція студентського симфонічного оркестру; заняття по класу бандури веде професор Сергій Баштан.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА

Передплата-94

До уваги киян, мешканців правобережної частини столиці!

Завдяки угоді, яку підписали редакція газети і фірма «Левел», для вас зменшується передплатна ціна нашого видання.

Передплатна ціна на місяць — 8700 карбованців, на три — 26100, на шість — 52200.

Адреси пунктів передплати київської фірми «Левел»:

1. Проспект Оболонський (колишній Корнійчука), 16, магазин «Книги».
2. Вул. Суворова, 4, печерський торговий центр, 2-й поверх, секція «Фототовари».
3. Вул. Р. Люксембург, 12/5, філіал № 1 печерського торгового центру.
4. Вул. Фрунзе, 85, інститут «Укрдіпроенерго».
5. Вул. Дорогожицька, 11/8, інститут «Укрсільенергопроект».
6. Вул. Щербакова, 37, магазин «Книги».
7. Вул. Урицького, 1, завод «Ремточмеханіка».
8. Вул. Проспект 40-річчя Жовтня, 17, книжковий магазин «Ювілейний».
9. Проспект Вернадського, 79, магазин «Академкнига».
10. Вул. Симиренка, 14/9, магазин «Книги».
11. Вул. Пархоменка, 50, УВО «Укрцукроенергоремонт», 2-й поверх.
12. Проспект Перемоги, 29, книжковий магазин «Сучасник».

Поспішайте передплатити наймасовішу газету держави — «Голос України». Газета виходить двома мовами. Індекс україномовного видання — 60955, російськомовного — 60997.

«Голос України» також можна передплатити у будь-якому поштовому відділенні. А що можливості фірми «Левел» — альтернативного Мінзв'язку розповсюджувача преси — обмежені лише правобережною частиною Києва, то на пошті передплатна ціна нашого видання така: на місяць — 10 тисяч карбованців, на три місяці — 30 тисяч карбованців, на півроку — 60 тисяч карбованців.

Передплачуйте «Голос України», і ви будете добре поінформовані про життя країни і світу, матимете у своєму домі надійного, щирого друга, доброго порадника.

Продиктовано в номер

На зв'язку Москва

Зі слабкими на рівних не розмовляють

Учора, 15 листопада, у Москві відбулася робоча зустріч координаційно-консультаційної ради СНД. Офіційним приводом для приїзду до російської столиці представників урядів країн співдружності стало продовження роботи над проектом економічного союзу, підготовка документів для запланованої на грудень чергової зустрічі керівників СНД. Делегацію України очолював віце-прем'єр В.Ландик.

(Закінчення читайте на 5-й стор.).

Підтримав, по суті, партію сепаратистів

13 листопада в Сімферополі відбувся перший з'їзд Народної партії Криму (НПК). Її створено з ініціативи Кримського республіканського союзу ветеранів Афганістану і «Русскоязычного движения Крыма». На з'їзді акцентувалося на тому, що багато членів партії стояли біля витоків «Республиканского движения Крыма», пройшли в ньому своєрідну школу. Як заявив голова НПК, депутат ВР Криму Віктор Межак, партія ставить перед собою основне завдання: взяття влади і проголошення незалежності Республіки Крим. Після цього буде підписано договір про колективну безпеку з Росією та іншими країнами СНД. Крим увійде до економічного союзу СНД і повернеться в рублевий простір. Партія виступає за тісний політичний, економічний і оборонний союз з Росією і за конфедеративні відносини з Україною.

На з'їзді виступив представник Президента України в Севастополі Іван Єрмаков. Він, зокрема, сказав: «Хочу привітати вас з важливою подією в житті Криму — створенням Народної партії. Програмні документи вашої партії, а головне її основа, дають підставу стверджувати, що це всерйоз і надовго. Я багато в чому розділяю програму і статут вашої партії».

Обіцяно значні можливості

Сполучені Штати покладають велику надію на те, що парламент України включить до порядку денного нинішньої сесії питання ратифікації Договору СНО-1 та Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Про це заявив на останньому брифінгу в американському держдепартаменті його офіційний представник М.Маккері. При цьому він натякнув: у разі позитивного розв'язання проблеми з'являться значні можливості як для розвитку економіки України, так і в галузі знищення ядерних озброєнь, розташованих на її території.

Виставка, не побачена глядачами

Це експозиція творів художників, які в 1962—70 роках належали до клубу творчої молоді «Сучасник». Виставку відкрито в Українському домі. Тоді, в 60-х роках, ці роботи не дійшли до глядача — партократи не могли допустити вияву національної самосвідомості, відродження традицій бойчукізму, передових принципів Української академії мистецтв. Художникам жорстоко підрізали крила, і вони на довгий час змушені були піти в підпілля. Але їх творча майстерня не загинула. Вона стала підґрунтям новаторства, пошуків нових стилів та напрямів. А вся діяльність «Сучасника» була тим яскравим вогником, який збирав навколо себе передову творчу молодь, усіх «україномислячих», як сказав на відкритті виставки міністр культури Іван Дзюба, один з активних організаторів та учасників клубу.

Апокаліпсис відміняється

Як повідомили у прес-центрі МВС України, на сьогоднішній день по Україні затримано 783 члени так званого Білого братства, 220 з них відпущено, 329 чоловік оголосили і проводять голодовку протесту проти затримання. 14 листопада, в день, проголошений керівництвом «Білого братства» кінцем світу, кілька десятків журналістів разом з міліцією і купкою цікавих простояли весь день на площі біля Софійського собору, але нічого так і не відбулося. Затримано лише одну підозрювану у належності до секти громадянку. Правоохоронні органи контролюють ситуацію.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Абзац з листа

Кого оберемо до Верховної Ради? Знову колишніх партапаратників, «перших», директорів заводів, голів колгоспів? Тих, хто обіцяє світле майбутнє і дешеву ковбасу, а запапастив Батьківщину, обікрав свій народ? Тих, хто одібче ногою наступив на державну власність, а другою приватизував її? Тих, хто за долари продає рідну державу, — продадуть і рідного батька?.. Чи оберемо патріотів України — енергійних науковців, висококваліфікованих фахівців, незакомплексованих комуністичною ідеологією. Подумаймо, співвітчизники!

Володимир КОЛОДОЧКА.

Черкаси.

Репортаж

Вертольоти в намордниках

Війна — найпрекрасніша річ на світі, це знає кожен пацан, і якщо тебе вбито, май терпіння лежати тихо і правильно, а потім вставай і починай все спочатку. Дорослі на цьому не розуміються, особливо коли у них громадянська війна, тому ці рядки писано не для них.

Кілька тижнів тому група українських журналістів літала у Сванетію, де наші військові вертольоти знімали біженців з Абхазії з гірських перевалів і перекидали їх до Кутаїсі.

(Закінчення на 8-й стор.)

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

У Верховній Раді триває робота над проектом Закону про вибори народних депутатів України. 12—15 листопада йому присвятили свої спільні засідання комісії у питаннях законодавства і законності та у питаннях діяльності Рад народних депутатів, розвитку місцевого самоврядування.

Як відомо, на початку минулого пленарного тижня сесія схвалила законопроект у першому читанні. В ході дебатів було висловлено багато слушних пропозицій і зауважень. Узагальнити їх сесія й доручила названим комісіям. Вони проаналізували і систематизували запропоновані народними депутатами зміни і доповнення, підготували проект до розгляду в другому читанні на пленарних засіданнях.

У спільних засіданнях комісій взяв участь перший заступник Голови Верховної Ради Василь Дурдинець.

Комісія з питань оборони і державної безпеки разом з представниками комісій з питань народної освіти і науки та у справах молоді розглянула проект Закону про внесення змін і доповнень до Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу». Депутати проаналізували також пропозиції й зауваження щодо невідкладних заходів, спрямованих на подолання гіперінфляції, проектів Плану економічного й соціального розвитку та Державного бюджету України на 1994 рік.

Прес-центр Верховної Ради України.

ВИБОРИ-94: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Постановою про призначення дострокових виборів вищого законодавчого органу започатковано першу виборчу кампанію в незалежній Україні. Особливість початку цієї кампанії полягає в тому, що вона розпочалася без ухваленого виборчого закону, котрий має регламентувати її правила. Чинний сьогодні старий закон вже зайшов у суперечність із Конституцією України, Законом про об'єднання громадян в Україні, Законом про назву, структуру і кількісний склад нового парламенту України. Очевидно, що ближчим часом це питання має бути розв'язано державною владою.

Точка зору

Сподіваюся, що, здійснюючи вибір, народні обранці подбають, щоб ухвалений закон сприяв інтеграційним процесам різних частин України, насамперед у царині політичній, духовно-ментальній, щоб він сприяв творенню в Україні плюралістичної політичної структури суспільства, основою якої можуть бути лишень політичні партії. Це можливо реалізувати через обрання частини парламенту за пропорційним принципом в єдиному загальнодержавному окрузі.

Водночас необхідність у забезпеченні поступу без великих потрясінь і тупцювання вимагає врахування наявного статус-кво у нашому суспільстві, в нашій державі і становлення політичних структур суспільства. Врахувати це можливо через обрання другої частини парламенту за мажоритарною системою.

Отже, змішана система виборів має дати такий розклад політичних сил у парламенті, який більшою мірою, ніж мажоритарна, віддзеркалюватиме співвідношення сил у суспільстві на час виборів. Викривлення, які може дати в цьому плані мажоритарна система, добре відомі з історії світового парламентаризму: у 1952 році у Великобританії лейбористи, отримавши на загальних виборах більше голосів, ніж консерватори, опинились у парламенті в меншості, а ліберальні демократи, за котрих проголосували 18% виборців, отримали лишень 20 мандатів порівняно з 271 мандатом лейбористів, за яких проголосувало 34,5%. Тобто ліберали отримали не вдвічі менше мандатів, як це було б за пропорційної системи, а в 13,5 раза! Або на недавніх виборах у Франції правоцентристський блок, зібравши менш як половину поданих голосів виборців, завоював у парламенті переважну більшість мандатів.

Намагання об'єднати позитиви різних систем і подолати їхні недоліки реалізоване в змішаних системах, які поєднують елементи того й того підходу. Найчіткіше цей принцип реалізований у виборчому законі ФРН, якому вже понад сорок років. Цей же закон, відновлюючи незалежність, взяла за взірець Литовська держава. Згідно з виборчим законом у ФРН і Литві загальний підсумок голосування складається з двох частин: половину депутатів обирають на одномандатних округах за мажоритарною системою, а другу половину — за пропорційною системою з допомогою партійних списків. При цьому списки складають на загальнодержавному (Литва) чи земельному (Німеччина) рівнях. Кожний виборець, отже, фактично має два голоси: один він подає за конкретного кандидата, другий — за партію чи виборчий блок, що висуває свій список. А щоб запобігти дробленню парламенту на дрібні фракції, сприяти добору найбільш впливових партій, встановлюється обов'язковий бар'єр, здебільшого це 5 відсотків, без подолання якого партія чи виборчий блок не отримують права на представництво у парламенті.

Змішана система сприяє укрупненню партій та їхніх блоків й водночас не порушує певною мірою істотно представництва населення і принципи пропорційності.

Багато що свідчить про переваги і перспективи змішаної виборчої системи. В той сам час означає, що вона скрізь у світі переважатиме. Мажоритарна система добре працює там, де партійна структура вже склалася. Країни, що тільки формують партійну структуру держави, здебільшого використовують суто пропорційну або змішану систему. Яскравим свідченням цього є країни колишнього соціалістичного табору. Сім з них вибрали суто пропорційну систему (Болгарія, Чехія, Естонія, Словаччина, Латвія, Румунія, Словенія), вісім — змішану (Албанія, Хорватія, Грузія, Угорщина, Литва, Польща, Росія, Молдова), і тільки Білорусь зберегла мажоритарну систему. А із сорока європейських країн від Атлантики до Уралу мажоритарну систему використовують лишень у 6, тоді як пропорційну — у 24, а змішану — у 10.

Важливо, щоб, визначаючи основні принципи виборчого закону, депутати керувалися не кон'юнктурними міркуваннями, а принциповими, що ґрунтуються на політологічній оцінці сучасного стану в Україні, з урахуванням світового досвіду.

Звичайно, Україна має свої особливості, насамперед спадщину радянської доби, коли були зруйновані структури громадянського суспільства. В європейських державах загальнонаціональну політичну функцію виконують партії. Парламентські вибори й парламентське життя організуються за партійним принципом. Є й інша причина, чому саме в цих країнах партії беруть на себе парламентське представництво. Партійна належність депутатів, їх невідповідальність перед своєю партією, партійна дисципліна парламентських фракцій надають діяльності представницьких органів упорядкованого характеру, передбачуваності, стабільності, знімають суперечності між владними групами. Інша річ, що в Україні партії поки що слабкі, нечисленні. Але ж вони ніколи й не постануть, не зміцняться без міжпартійних виборчих змагань. Тільки вибори — і, як показує досвід західної Європи, не один виборчий цикл, а два чи три — здатні виокремити з великої кількості новонароджених партій справді життєздатні, які можуть отримати й закріпити за собою масову соціальну базу й водночас відсікти партії, які не представляють нікого, окрім своїх лідерів. При цьому перші ж вибори, організовані за багатопартійним принципом, вже багато в чому з'ясовують картину, формують підвалини справжньої багатопартійної структури. В усіх країнах, що пережили тоталітарний період, у перших багатопартійних виборах брали участь десятки партій й блоків. До парламенту проходили одиниці.

Очевидно, щоб затвердити за Верховною Радою характер загальнонародного представництва (а не представництва розрізнених корпоративних інтересів), сприяти впорядкованій роботі парламенту, виборча система повинна стимулювати роль партій у виборчому процесі, розвиток партійної системи, зміцнення її складових.

Прийняття суто мажоритарної системи може підкреслити нерівномірність політичної географії України, що стимулюватиме регіональні сили, сприятиме послабленню єдності держави.

Поряд з цим новий закон і спроби його застосування мають бути чіткіші й доступніші для розуміння всім суспільством. З прийняттям виборчого закону мають бути максимально реалізовані політичні права окремої особи чи через безпосередню участь у виборчому процесі, чи в складі виборчих блоків, чи незалежно. Щоб кожна людина, маючи можливість впливати на творення державної влади, свідомо сприймала обов'язкові обмеження у вигляді законів, що їх буде приймати обрана влада.

У нас є добрий історичний досвід різних країн й практика колишніх країн соціалістичного табору, республік СРСР. Ми останні з постсоціалістичних держав Європи готуємося до прийняття свого виборчого закону. Потрібно використати досвід, набутий сусідніми державами, відчути, яка висока буде ціна ухваленого рішення для подальшого розвитку України.

Олександр ЛАВРИНОВИЧ,
в. о. голови Центральної виборчої комісії України, заступник голови Руху.

ЯКИЙ БУДЕ ПАРЛАМЕНТ, ТАКА БУДЕ Й ДЕРЖАВА?

Думки, пропозиції громадян України, читачів нашої газети щодо нових виборів до Верховної Ради.

НЕ НА СЛОВАХ, А НА ДІЛІ...

Дивує лицемірство декотрих народних депутатів. На словах вони — за державу, за реформи, за людей, а на ділі борються за тепле місце під сонцем. Примітивна й убога критика декотрих народних обранців, членів Народної Ради, що місцеві органи влади — це гальмо реформ і що їх негайно треба замінити. А на мій погляд, слід насамперед переобрати тих депутатів Верховної Ради, які не працюють, не бувають на місцях, забалакалися. Люди оберуть тих, хто не на словах, а на ділі робить користь державі.

Володимир ГАРАС,
голова міськради.

Вашківці
Чернівецької області.

НЕ СУНЬТЕСЯ ВСІ В ДЕПУТАТИ

Вважаю, що нова Верховна Рада має бути двопалатна. Не повинні висувати свої кандидатури члени комуністичної партії, партії праці, де згуртувалися колишні партійні функціонери, директори підприємств, радгоспів, голови колгоспів та громадяни, які провадили антиукраїнську, антидержавну політику. Кандидати неодмінно мають володіти українською мовою.

М. БЕРКОВ.

Харків.

ЗА КОГО Й ЗА ЩО ГОЛОСУВАТИ

Усім відомо, що наші товари на Заході нікому не потрібні. А ось так звані демократи закликають відмовитися від економічних зв'язків з країнами СНД. До чого призведе ця самоізоляція? Фактично вони пропонують повернутися в буття сторічної давності.

Інколи чую повідомлення про розконсервування паровозів через нестачу палива, розведення волів — сильних, але досить неповоротких і впертих тварин. Кажу це для того, щоб наші виборці на нових виборах добре думали, за кого і за що їм голосувати: за паровози і волів чи за майбутні електровози і трактори.

Василь СЛИСЕНКО.

Роздільна
Одеської області.

ХТО ВИСТУПАЄ ПРОТИ КОЛЕКТИВІВ ОРЕНДАРІВ,

або Об'єднаємо наші зусилля у боротьбі з бюрократичною елітою і нуворишами

ПРЕЗИДЕНТСЬКА РАДА СПІЛКИ ОРЕНДАРІВ І ПІДПРИЄМЦІВ УКРАЇНИ РОЗПОВСЮДИЛА ЗВЕРНЕННЯ, ТЕКСТ ЯКОГО НАВОДИМО

27 березня 1994 року відбудуться дострокові вибори до Верховної Ради України. Всі ми, громадяни України, матимемо можливість своїм вибором здійснити історичний поворот у розвитку нашої держави від руйнування, хаосу, деградації до створення сильної національної економіки, здорового суспільства, забезпечити утворення нового економічного порядку. Саме від нового складу Верховної Ради, його позиції вирішальною мірою залежатиме, яким шляхом піде далі Україна — шляхом продовження агонії і розвалу чи шляхом відродження і оновлення.

Ключовим питанням народження нової економічної системи буде вибір шляхів перерозподілу національного багатства, формування нових класів і груп власників. Головним конфліктом часу є зіткнення двох підходів до цих процесів. **Перший** — перерозподіл власності на користь державної бюрократичної еліти і новітнього капіталу, продовження курсу на розтягування і розшматовування України, що останнім часом набуває ознак державної політики. **Другий підхід** — перерозподіл загальнодержавної власності на користь виробників матеріальних благ і кожного громадянина, на користь праці сьогоднішньої і минулої, на користь єдиної мети — піднесення ефективності національної економіки.

Спілка орендарів і підприємців представляє інтереси двох мільйонів орендарів, які виробляють понад чверть національного доходу держави в усіх секторах матеріального виробництва на більш як 15 тисячах підприємств усіх галузей і регіонів. За головне своє завдання Спілка завжди вважала відстоювання саме цього, **другого підходу** до розвитку економіки України. Конкретними і переконливими результатами зростання виробництва, продуктивності праці на орендних підприємствах Спілка довела незаперечні переваги саме цього шляху.

Але, хоч як це дивно, останнім часом фронтальний опір такому підходові до розвитку економіки України з боку практично всіх державних структур досяг апогею. Певним силам дуже хочеться захопити якнайбільше від загальнодержавного, загальнонародного пирога. Сьогодні результати конфлікту праці і влади, виробничого і фінансового капіталу є вирішальними для долі України, для розв'язання усіх питань розбудови держави. Остаточне його вирішення — саме за новою Верховною Радою.

Спілка орендарів і підприємців України,

— усвідомлюючи історичну відповідальність вибору шляхів побудови нової економічної системи,

— принципово і послідовно відстоюючи право кожного громадянина на участь у приватизації, пріоритет виробників, пріоритет праці,

— усвідомлюючи моральність свого підходу до реформування національної економіки,

звертається до всіх орендарів, підприємців України, працівників і власників приватизованих підприємств, а також до всіх прихильників економічних реформ, прогресу, які поділяють наші підходи до шляхів реформування економіки України, із закликом об'єднати наші зусилля і виступити єдиним фронтом на виборах до Верховної Ради України.

Для визначення форм і методів участі у виборчій кампанії Спілка орендарів і підприємців проводить свої загальноукраїнські збори у Києві 18 листопада. Запрошуємо всіх наших однодумців взяти в них участь. Тільки в єднанні наших зусиль — шанс на успіх!

Доля України — в наших руках!

Сьогодні ще є можливість забезпечити нашим дітям гідне майбутнє.

Представник Президента у Ставищенському районі Київської області Олексій Кравчук — чи не наймолодший серед своїх колег. Енергійний, освічений, інтелігентний — без нальоту провінційності, якої аж ніяк не позбутися, коли все життя мешкаєш у найдальшому закутку Київщини. Проте не забуває при нагоді сказати про те, що родом із сусідньої з райцентром Журавлихи. Коли він про це каже, то його гарна літературна мова набуває тієї тональності, яка, мабуть, забарвлює вимову жителів з його батьківщини.

Думаю, значною мірою це його походження — у селі всі про всіх усе знають — не завдало Олексію Григоровичу прикростей, коли під час зміни влад він, ставши депутатом місцевої Ради, був одночасно і секретарем райкому партії, і головою Ради, а потім і головою райвиконкому. У таких випадках байдуже, як посада називається — людям видніше, хто її обійматиме.

Не бентежать його і майбутні зміни, які неодмінно станутьcя в органах законодавчої влади. Випускник Української сільськогосподарської академії, він пройшов усіма сходинками цієї своєрідної районної ієрархії, багато знає і вміє виконувати будь-яку роботу. А ще належить до людей, для яких на першому місці стоїть сім'я і які вміють берегти почуття до дружини і дітей. Як на мене, то, здається, у нього й робота ладиться ще й тому, що він чітко усвідомлює, навіщо він її виконує і для кого. А, як говорили за часів застійних, від такого розкладу справ виграє суспільство.

Як важко сказати правду

Я побувала у Ставищі, розмовляла з Олексієм КРАВЧУКОМ. Думаю, що й читачам його думки про сучасне село, його болі й турботи будуть цікаві.

— Олексію Григоровичу, останнім часом на всіх рівнях — від Верховної Ради до найрізноманітніших конференцій — тільки й чуєш: село гине, треба його рятувати і захищати. Що ви скажете на це?

— Я вже переконався: галас на захист села, як правило, означає лише одне — підвищення цін для селян. Щодо загибелі, то ось яка ситуація у нашому районі: цьогорічний урожай становить 46 центнерів з гектара, тобто три тонни на душу населення. Коли б в усій Україні мали таку врожайність, то й проблем не було б. Правда, ми живемо у Лісостеповій зоні, де урожайність така, що нема чого Бога гнівити.

Проте проблема є, і її розв'язання аж ніяк не залежить від села. Це система ціноутворення. Так, державна закупівельна ціна на зерно вже на рівні світових цін. Але торговий баланс з іншими країнами СНД складено так, що пальне дорожчає багато скоріше, ніж сільськогосподарська продукція. Нині у колгоспах дві статті витрат — на зарплату і пальномастильні матеріали. І лише дещиця — на міндобрива, отрутохімікати, запчастини. Господарства району мають на рахунках мільярд карбованців, а заборгованість, яка використовується для кредитування, щоб забезпечити нормальний виробничий цикл, становить 8—9 мільярдів.

— То що ж робити? — одвічне запитання...

— Найголовнішим захисникам України — законодавцям слід зрозуміти: село не потребує подачок або подаяння. Воно здатне прогодувати і себе, і їх. Але селянам необхідні кредити. Поясню для тих, хто не розуміє. Наша продукція виробляється протягом року, тож і затрати маємо протягом року, а коштів немає, бо вони з'являться лише після її реалізації. Весь цивілізований світ користується з кредитів. У нас їх і раніше одержати було вкрай важко і доходили вони з великим запізненням. А якщо додати інфляцію, то і пояснювати не треба, що ми мали. А останні три тижні в Національного банку не діє жодна з шістьох кредитних ліній. Отакий захист...

Здається, міністерства економіки і сільського господарства забули, що село і селяни — це теж держава, а не космічні пришельці.

— А ви бачите варіант?

— Чому ні? Слід знайти в нашій економічній системі важелі, які вплинули б на пробудження в людині почуття господаря. І це не так уже й складно зробити — через паювання господарств, виділення частки власності кожного. Але слід розробити механізм, який забезпечив би можливість користуватися цією часткою як власною, при цьому працюючи і на себе, а отже, і на колектив.

— Так у чому ж річ? Якщо ви це можете, то й впроваджуйте і важелі, і механізми...

— А ми й впроваджуємо. Тільки ви не чекаєте якнайскоріших результатів, а треба набратися терпіння. Та й не все залежить від місцевої влади...

— От тобі й маєш — за тоталітарного режиму від вас нічого не залежало, і зараз, виходить, теж? То що ж це за влада така?

— Е ні, тут я з вами не згоден. Кажучи так, мав на увазі деякі закони, що, буває, в'яжуть по руках і ногах. Все, що можливо зробити в межах регіону, робимо. Зрозуміли, що продавати сировину — неперероблені продукти — невигідно. Тому налагодили їх переробляння. Нині маємо все своє: крупи, ковбаси, балики, сири, олію, масло і найрізноманітніші молочні продукти, борошно, консервовані м'ясо, фрукти, овочі. Навіть різноманітні горілки виготовляємо. Мешканці району з придбанням цих харчових продуктів проблем не мають.

З іншого боку — будівництво йде повним ходом, хоч і скрутно зараз з коштами, матеріалами. Залізницю будуватимемо — проект уже готовий, газопровід споруджуємо. З газом, щоправда, держава допомагає — тут уже люби, Боже, правду...

— Просто таки тобі комунізм в окремо взятому районі...

— Не комунізм будуємо, а я разом, як це прийнято сьогодні називати, із своєю командою виконую ту програму, що з нею прийшов на посаду представника Президента. Бачите, я з великою відповідальністю до цього ставлюся, адже звітувати перед людьми доводиться не в певні строки, а щодня...

— А що найважче вдається?

— Оці «звіти» перед людьми, які приходять з питаннями, які я й не повинен, можливо, розв'язувати — хто балон газу не може придбати, хто сотню цегли, щоб піч перекласти, не в змозі дістати. Буває, простіше мільйон знайти, ніж задовольнити отакі «дріб'язкові» проблеми. Але ж з них і складається життя людей; які довіряють місцевій владі. Соромно, що не завжди можу їм допомогти.

— За такої бідності це й справді проблема...

— А я думаю, що така ситуація — не ознака бідності нашої держави, а недолугість тих, хто не вміє вести державні справи. У нас немає стабілізаційного фонду, скрута з фінансами? Думаю, що якби розібралися бодай з банківськими кредитами — куди їх спрямовують, хто їх притримує, то, думаю, цікава картина вийшла б. Але це там, у верхах. Але ж тут, у селі, люди не винні, що там такі провали. Тож і районна Рада, і державна адміністрація намагаються пом'якшити удари отакого управління.

Інтерв'ю взяла Валентина ПИСАНСЬКА.

Екран новин

Спочатку відрізали, потім поміряємо

Кабінет міністрів України затвердив постановою Національну програму громадських робіт, яка покликана стримати безробіття.

Передбачено протягом року зберегти певну кількість вільних робочих місць та вакансій, 90 відсотків яких припадає на робітничі професії. Громадськими роботами заплановано охопити агропромисловий комплекс, увесь транспорт, житлове будівництво та екологічні проекти.

В яку цифру влетить програма, поки що не відомо, однак уряд вже наказав міністерствам та держадміністраціям уточнити обсяги витрат і передбачити їх у бюджетах усіх рівнів.

Буде гривня чи не буде? Без пляшки не доберещ

Преса продовжує «жувати» останні Указ Президента та рішення уряду щодо валютного регулювання, прогнозуючи раптове запровадження національної валюти.

Але, незважаючи на те, що такі дії передували змінам грошових знаків у більшості європейських держав, в наші, знову таки, дуже особливі умови, на думку провідних економістів, цю практику переносити не варто. Очевидно, таке рішення, незалежно від указів та постанов, з'явиться лише тоді, як хтось із кимось, а може, й утрьох, сядуть при пляшці й добре поміркують.

Приватизація — біг з перешкодами

18 — 19 листопада у Києві (Інститут державного управління та самоврядування при Кабінеті міністрів України) відбудеться семінар «Перешкоди на шляху малої приватизації та шляхи її подолання», що його проводять Кабінет міністрів спільно з Міжнародною фінансовою корпорацією. Організовано його на прохання голів фондів комунального майна міст України. Передбачається, що в семінарі візьмуть участь міністр економіки Р. Шпек, заступник голови Фонду держмайна В. Васильєв, керівник проекту малої приватизації в Україні Р. Кушнір, представники міжнародних організацій.

Їхній метр, наших — два

Віднині усі виробники засобів вимірювання змушені показувати їх Держстандартові, який у свою чергу затвердить відповідність, скажімо, німецького сантиметра до українського, занесе лінійку чи літрову склянку до Державного реєстру засобів вимірювань, допущених до застосування в Україні, і лише після цих процедур дозволить або ні виготовляти чи купувати прилади.

Хто має гроші, створює банк реконструкції і розвитку. Хто не має — Центр

Постановою Кабінету міністрів у Києві створено Центр розвитку і реконструкції економіки. Головними завданнями нової структури буде виявлення нераціональних господарських зв'язків, що залишилися у спадщину від колишнього Союзу і які колись були силоміць нав'язані Україні. Тому Центр має запропонувати схему технологічної, міжгалузевої кооперації, яка б дозволила машинально «замкнути» в межах України ефективні, вигідні зв'язки з тим, щоб зменшити залежність економіки від зовнішніх факторів. Звичайно, опрацьовуватимуться і оптимальні варіанти зовнішньої кооперації. Крім того, завданням Центру є вивчення можливостей структурної перебудови економіки, розроблення прогнозів науково-технічного та економічного розвитку галузей економіки та регіонів України, вивчення кон'юнктури внутрішнього та зовнішнього ринків тощо.

За повідомленнями наших спеціальних кореспондентів А. БОЄЧКА та С. ЛАВРЕНЮКА.

До уваги уряду

«Мені, іноземцеві, не зрозуміти»

Звертаюсь через газету до вас, пане Президенте, до вас, шановні парламентарії та панове міністри! Мені, іноземцеві, котрий вклав в українську економіку десятки тисяч доларів, незвично писати до газети з проханням про допомогу. Незвично, бо знаю: коли ущемлюють права громадян в будь-якій цивілізованій державі, громадянин звертається до судових органів. До суду, якщо позасудовий порядок розгляду спору не дав бажаних результатів. Але як іноземний інвестор, котрий наразився, як і багато інших бізнесменів, на правове безладдя, бездарні нормативні акти, що регулюють правовідносини в сфері економіки, і котрий не знайшов відповіді на елементарні питання, в результаті чого українська економіка зазнає величезних збитків, і бізнесмени теж, іншого виходу не бачу.

31 березня 1992 року набув чинності Закон України «Про іноземні інвестиції». На момент прийняття він був найбільш прогресивним серед усіх аналогічних законів у республіках колишнього Союзу РСР. Зокрема тому, що стаття 9 названого Закону твердить: «...У разі, коли наступне спеціальне законодавство України про іноземні інвестиції змінить умови захисту іноземних інвестицій, наведені у цьому Законі, до іноземних інвестицій, **протягом десяти років**, на вимогу іноземного інвестора, застосовується спеціальне законодавство, чинне **на момент реєстрації**» (підкреслено мною). В результаті кількість іноземних інвесторів, котрі виявили бажання вкласти свої кошти в економіку України, помітно збільшилась. Чи благотворно це для економіки України? Безумовно, так. Чи потрібно це для жителів України? Так, так і ще раз так. Чи вигідно це іноземному інвесторові? Звичайно, інакше він не вкладав би свої кошти. Отже, односторонність. Зупинка лише за малим: створенням необхідних умов для роботи. Іноземні інвестори, в тому числі і я, вклали свої кошти, будучи впевнені у завтрашньому дні, створили спільні підприємства. Обсяг їхніх послуг, виробленої продукції зростав щомісяця.

Та 26 грудня 1992 року було видано Декрет уряду «Про податок на добавлену вартість», який припиняв дію ч.8 ст.32 Закону України «Про іноземні інвестиції» (це одна зі статей, що передбачають пільги спільним підприємствам). Постає закономірне питання: а як з гарантіями? Іноземні інвестори відповіді не дістали.

20 березня 1993 року було видано Декрет України «Про режим іноземних інвестицій», який статтею 51 припиняв чинність Закону України «Про іноземні інвестиції», зберігаючи до 1 серпня 1994 року чинність статті 32 Закону України «Про іноземні інвестиції», котра передбачає певні пільги. Знову постає питання: «А де гарантовані 10 років?»

У перевірі між цими нормативними актами доблесна податкова служба, всупереч Закону «Про іноземні інвестиції», який вказує, що «...перевірки фінансової та комерційної діяльності підприємств з іноземними інвестиціями, в тому числі і з метою оподаткування, здійснюють офіційно **аудиторські організації** України», почала перевірку фінансової діяльності. До числа цих підприємств потрапило і підприємство, організоване за участю мого капіталу. В результаті було складено акт, де вказано, що підприємство порушило встановлений порядок сплати податків, а саме: скористався з пільг, надання яких припинено декретом. Службова особа податкової служби на підставі даного акта застосувала фінансові штрафні санкції. Знову зазначу, йдеться не про розмір податку, який підлягав сплаті в більшому чи меншому розмірі. Мова йде про застосування штрафних санкцій — просто кажучи, штрафу за нібито безпідставне користування пільгами. Ні, ми не проти перевірок, але для чого закон, якого ніхто не дотримує?

Одержавши після звертання до обласної податкової служби відмову у задоволенні скарги на неправомірні дії службової особи, я звернувся до Жовтневого районного суду Полтави, оскільки вважав і вважаю, що скаргу на неправомірні дії службової особи мають розглядати не в арбітражному суді. 7 червня 1993 року районний суд задовольнив наші вимоги. Здавалося б, справедливість перемогла, як це і вимагає імідж правової держави, яка забезпечила захист прав та інтересів громадян. Тим більше, що рішення не було оскаржене в касаційному порядку, отже, на той момент правомірність рішення відповідач і зацікавлені особи не заперечували. Проте постановою президії Полтавського обласного суду від 30 липня 1993 року це рішення було відмінено, а виробництво припинено у зв'язку з непідвідомчістю спору суду. Де вже мені, іноземцеві, зрозуміти, що на Україні навіть те, що написано, не відповідає дійсності. Нібито й повинен до суду звернутися, але водночас — ні. Хто ж має право розглядати мою скаргу? На думку обласного суду — арбітражний суд. Полтавський обласний арбітражний суд, розглянувши аналогічну скаргу, своїм рішенням від 3 серпня 1993 року задовольнив наші вимоги, визнавши дії службової особи за неправомірні. Та знову «але»... Постановою арбітражної наглядової колегії від 24 вересня 1993 року дане рішення відмінено як таке, що не відповідає вимогам закону.

Держава одна? Одна. Законодавство українське? Українське. А хто має рацію? Я вважаю, що районний суд, який об'єктивно й професійно підійшов до розгляду цієї суперечки, на відміну від усіх інших інстанцій, які, як я розумію, забули чи не бажають знати, що закон зворотної сили не має.

Кабінет міністрів, з усього видно, вирішив перевірити на міцність всі новоутворення в економічній сфері і провадить свої експерименти, дивлячись на наслідки збоку. Мені важко зрозуміти, чому багато нормативних актів, що їх приймає парламент і уряд, набувають чинності не від моменту видання, не від моменту опублікування, а від дати, що передує прийняттю закону, 2, а то й 3 місяці. Як правило, це стосується нових тарифних ставок оподаткування.

Як ви собі думаєте: чи буде іноземний інвестор вкладати фінанси в економіку держави за такого ставлення до нього? Відповідь можна не писати. Зрозуміло й так, що ні.

Єжи МАДЕЙ, громадянин Польщі, директор спільного українсько-польського підприємства.

Продиктовано в номер

У Кабінеті міністрів України

13 листопада під головуванням виконуючого обов'язки Прем'єр-міністра Юхима Звягільського відбулося засідання Президії Кабінету міністрів України.

Розглянуто пропозиції щодо уточнення показників Державного бюджету України на 1993 рік.

Проаналізовано хід реалізації Мінмашпромом, Мінпромом, Держкомлегпромом заходів щодо роботи галузей в умовах обмежених поставок в Україну енергоносіїв і постійного зростання цін на них.

Президія Кабінету міністрів обговорила діяльність Держіннофонду щодо прискорення освоєння нових технологій. Відзначивши певні позитивні зрушення, виступаючі вказали і на ряд недоліків. Зокрема, досі не створено механізму акумуляції та використання коштів відповідних галузевих фондів, не координуються програми освоєння нових технологій і випуску конкурентоспроможної продукції. Прийнято рішення, які передбачають усунення цих та інших недоліків, сприятимуть посиленню віддачі від діяльності Держіннофонду.

Розглянуто питання про вдосконалення системи зовнішньоекономічної діяльності. Підготовленими до засідання проектами відповідного закону та постанов уряду передбачено заходи, які мають забезпечити зростання експорту, поліпшення його структури і припинення осідання експортної виручки за кордоном, а також обмеження імпорту товарів за винятком життєво необхідних для держави та населення.

Ще одним проектом закону пропонується внести зміни і доповнення до діючого закону про систему оподаткування.

Чергова сесія ВР Криму

Президія кримського парламенту вирішила скликати чергову п'ятнадцяту сесію ВР Криму 9 грудня. Депутатам рекомендується розглянути такі питання: «Про проект Конституції України», «Про депутата ВР Криму» (законопроект), «Про проект Земельного Кодексу Республіки Крим», «Про стан та заходи по боротьбі із злочинністю в Криму».

* * *

Від імені Президії ВР Криму спікер парламенту Микола Багров надіслав телеграму Президентові України Леоніду Кравчуку, в якій ідеться, що на півострові склалася «катастрофічна ситуація з поставками газу». У Севастополі близько ста висотних будинків не опалюється, зупинено ряд підприємств торгівлі, громадського харчування, в тому числі й тих, які забезпечують військовослужбовців ЧФ» — йдеться у телеграмі.

На засіданні Президії ВР Криму, що відбулося, як ми вже повідомляли, 12 листопада, М. Багров сказав, що збирається до Одеси. Там він візьме участь у нараді голів обласних Рад Півдня та Сходу України, яка пройде 18 листопада. За його словами, буде досягнута домовленість про координацію спільних дій. «Треба співробітничати з тими регіонами, які нам близькі, і разом знаходити вихід з економічної кризи», — підкреслив Голова ВР Криму. На нараді в Одесі належить також розглянути питання про ставлення даних регіонів до наступних виборів ВР України.

Перемога на буровій

На Сахалинському родовищі, що в Краснокутському районі на Харківщині, на одному з горизонтів верхньовізийських покладів з глибини 5800 метрів забив потужний струмінь газового конденсату. Пощастило буровикам газорозвідувальної експедиції глибокого буріння державно-господарського підприємства «Полтавнафтогазгеологія». Це перша з десяти розвідувальних свердловин, яка дала газ, а саме 500—600 тисяч кубометрів на добу.

«Нас теж розіп'яли на хресті»

Мистецтво

З міста Маскалучія, що на острові Сицилія, повернувся відомий художник-сталкер Петро Ємець. Там він побував на відкритті виставки своїх робіт «Дзвони Чорнобиля», яка демонструватиметься до кінця року.

— Цікавість до виставки велика, — каже Петро Захарович, — адже, як я переконався, італійці щось чули про Чорнобиль, а ось яке це велике лихо, навіть не уявляли.

Кілька разів місцеве телебачення «прокручувало» інтерв'ю з Ємцем, зняте на плівку ще в Києві. Відповідаючи на запитання журналістів, художник розповів чимало цікавих фактів. Ось один із них.

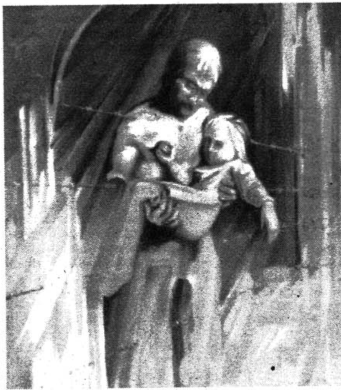
Коли постало питання, що робити з радіоактивними селами — закопувати їх чи спалювати, вирішили, що легше й дешевше пустити їх за димом, ніж ховати тисячі хат у глибоких могильниках. Операцію спалювання сіл назвали «Експеримент». У підрозділі, який мав першим «експериментувати», був і Петро Ємець. «Нас вишикували, — згадує він, — перед облитими бензином будівлями і запалили смолоскип. Мимоволі мені пригадалися кінокадри про те, як фашисти знищували наші села. Стало моторошно. Один з нас, комуніст, «патріот», добровільно згодився першим піднести смолоскип до крайньої хати. І тут наперед виступив літній чоловік, якого мобілізували на ліквідацію наслідків аварії. Він відштовхнув «патріота» і зайшов до хати. Всі принишкли. Через кілька хвилин вийшов на подвір'я, тримаючи в руках ікони Христа і Богоматері. «Тепер підпалюй», — тихо і сумно сказав він. Цей епізод перевернув усю мою душу, і з того дня я часто звертаюся до Бога».

На одній з картин «Плач предтечі» Ємець зобразив розіп'ятих на хресті Ісуса і ліквідатора. «Чому?» — перепитує Петро Захарович. — Та тому, що нас, ліквідаторів, теж розіп'яли за чужі гріхи і злодіяння. Скільки людей нині мучиться — хворих, калік, інвалідів. Скільки вже передчасно розпрощалися з життям!» А внизу — голова хлопчика, якого поглинули десятки документів різних фондів, союзів, спілок, котрі оголосили себе помічниками і захисниками тих, хто постраждав від аварії. Боже, як гірко плаче хлопчик!

Виставку українського художника організували активісти італійського товариства «Арка», яке працює над екологічними, релігійними та уфологічними проблемами, і насамперед — Еудженіо Сірагуза, Джорджо Бонджованні та Ораціо Валенті, які не так давно гостювали в Києві. Італійці тепло зустріли Петра Ємця, йому вручено диплом школи мистецтв імені Леонардо да Вінчі, адміністрації Сицилії та міста Маскалучія. Коли він повертався додому, йому влаштували невеликий концерт, який розпочався мелодією «Їхав козак за Дунай».

Олександр ВИНОКУРОВ.

Київ.

На знімках: репродукції з картин художника-сталкера П.Ємця.

Гастролі

Леонтьєв — у столиці

У Києві розпочалися гастролі відомого співака Валерія Леонтьєва.

До столиці України він приїхав з новою програмою — супершоу «Повний місяць». Перед початком виступів Валерій Леонтьєв завітав на зустріч із журналістами, яка відбулася в редакції газети «Киевские ведомости». Запитань до нього було багато. І про творчі плани, і про особисте життя, і про ставлення до політики, і, звичайно, про супершоу, яке Валерій привіз на суд київської публіки. Яке воно — це супершоу «Повний місяць»? Звичайно, це пісенний спектакль, який Леонтьєв створював разом з молодим і талановитим композитором В.Гарнізовим, звичайно, у ньому виконуватимуться твори, з якими кияни не знайомі. Можна було б розповідати ще багато про нову роботу співака, але краще прийти на його концерти до Палацу культури «Україна», котрі, за свідченням народної цілительки Марії-Стефанії, до того ж мають чудодійну силу зцілення і заряджання людей позитивною енергією.

Прем'єри

Подвиг режисера

У Будинку кіно відбулася прем'єра — презентація фільму-казки «Золоте курча». Мабуть, не всі знають, що зняти нову кінострічку (а тим паче дитячу!) сьогодні дуже складно. Тому можна стверджувати: режисер-постановник Володимир Крайнєв здійснив творчий і громадянський подвиг, довівши роботу до кінця. На зустрічі з першими глядачами він представив акторів і тих, хто допоміг створити захоплюючу кінострічку для дітей.

Уточнення

«Омета інстер»: авантюристів викрито, але клієнти не постраждали

В інформації «Викрито фальшивки «Омети інстер» («Голос України» від 2.11.93 р.) було описано аферу директора й кількох співробітників Черкаського представництва АТ «Омета інстер», пов'язану з продажем фальшивих страхових полісів. Наостанку журналістка Л. Титаренко написала: «Тепер слідство встановлює постраждалих». Хотілося б звернути увагу на деякі неточності в інформації. Черкаське представництво не має статусу регіонального. Фінансові масштаби афери, названі автором, завищені у 1,5 раза. До того ж фальшивку розкрила штаб-квартира АТ «Омета інстер», з ініціативи якої і було одразу порушено кримінальну справу.

А тепер про тих, хто постраждав. АТ «Омета інстер», усвідомлюючи свій рівень і роль на українському страховому ринку, офіційно оголосило у Черкасах про взяття на себе ризиків із згаданих фальшивих угод і всієї відповідальності перед клієнтами, хоча закон у таких випадках до цього не зобов'язує. Незважаючи на збитки, яких вона зазнала, компанія пішла на виконання всіх зобов'язань, даних авантюристами від її імені, й зажадала покарання останніх за усією суворістю закону.

Отже, ніхто із застрахованих громадян не зазнав шкоди, а постраждало тільки добре ім'я АТ «Омета інстер».

Інф. «ГУ».

У металургів своя версія

Знак біди

Майже двісті робітників доменного цеху Дніпропетровського металургійного комбінату підписали листа, відісланого до Києва у всі найвищі інстанції. Це тут сталася та страшна аварія, яка спричинилася до загибелі багатьох людей і припинення існування сьомої печі. А тепер колектив категорично не погоджується з висновками експертної та державної комісій, що вивчали причини небувалої катастрофи.

Як можна «списувати» все на порушення технологічної дисципліни, коли доменні печі постійно переходять на «тихий хід» або й зовсім зупиняються, не витримують належного режиму роботи внаслідок хронічних перебоїв з постачанням коксу, залізорудної сировини, природного газу, кисню тощо? А ще якість шихти вельми низька і дедалі більше погіршується, що й поготів лихоманить домни. От робітники цеху і вважають: основні причини трагедії треба шукати й з'ясовувати не на заводі, а поза ним — у тому економічному безладді, яке коїться довкіл. І притягувати до відповідальності, особливо кримінальної, керівників та інженерно-технологічних працівників доменного виробництва — то, на думку авторів листа-протесту, умисне й несправедливе «переведення стрілок» на невинних...

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Милосердя

Аби старість — у радість?

Страхуванням трьох курсантів-сиріт Одеського інституту сухопутних військ — на 500 тисяч карбованців кожного — почала свою діяльність щойно зареєстрована спілка соціального захисту старості. Своєю метою вона поставила, як записано в реєстраційному свідоцтві, — «об'єднання зусиль громадян, колективів і громадських організацій у забезпеченні фінансового благополуччя всіх категорій пенсіонерів та членів їх сімей, соціально-економічний захист усіх громадян». Спілка планує створити, аби мати кошти, асоціацію громадських організацій, підприємницьких структур, страхових компаній. Як видно з першої акції, опікатимуться нею не лише люди похилого віку, а й діти-сироти.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Передплата

Газети — «самовиносом»

Саме так значна частина передплатників Кіровограда буде одержувати з січня наступного року обласну газету «Кіровоградська правда». Щоб здешевити вартість видання, колектив газети запропонував їм робити передплату не у відділеннях зв'язку, а безпосередньо в редакції. А потім тричі на тиждень заходити й забирати свіжі номери. Справа ніби не хитра, але замість 45 тисяч за піврічну передплату «Кіровоградки» треба викласти всього 30 тисяч.

Така акція припала до вподоби пенсіонерам та малоімущим, які хотіли б читати пресу, але матеріальне становище не дозволяє. Тепер вони визначають черговість, хто і коли ходитиме за газетою, а редакція розширила мережу власних пунктів передплати в кількох районах міста.

Досвід колег не забарилися запозичити обласне «Народне слово» та міська «Вечірня газета».

Микола ВОЛОК.

Кіровоградська область.

Проблема

Спалах венеричних хвороб

Запоріжжя має шанс вийти на перше місце в Україні за розповсюдженням венеричних хвороб. Кількість їх зросла порівняно з минулим роком у шість разів. Спецмедзаклади переповнені. Тому ця пікантна тема і виноситься на розгляд облдержадміністрації.

Олександр МИХАЙЛЮТА.

Запоріжжя.

Через роззброєння — до нової Європи

13 листопада минув рік, як було підписано Договір про скорочення звичайних збройних сил в Європі (ЗЗСЄ). Розроблений ще за часів «холодної війни» й протистояння двох політичних систем, Договір набув чинності відразу ж після розвалу СРСР, ставши своєрідним мостом між добою ворожнечі та періодом співробітництва на континенті.

Договір про ЗЗСЄ обмежує кількість основних категорій звичайних озброєнь і техніки — танків, бойових броньованих машин (ББМ), артилерійських систем (калібром 100 мм і більше), бойових літаків та ударних вертольотів і передбачає механізм перевірки та контролю за його виконанням. Договір також встановлює відкритий режим обміну відповідною військовою інформацією. Головна мета документа — знизити рівень озброєнь, унеможливити раптові широкомасштабні наступальні дії з боку будь-якої країни-учасниці Договору.

Договором обмежується як техніка, так і чисельність особового складу збройних сил. Для України ці показники становлять: 4080 танків, 5050 ББМ, 4040 артсистем, 1090 бойових літаків, 330 ударних вертольотів та 450000 військовиків. За ними Україна матиме другу—третю за силою армію в Європі, поступаючись лише Росії та, можливо, за деякими показниками, Німеччині, Франції чи Туреччині. Цього цілком достатньо для ефективного забезпечення обороноздатності нашої країни.

Підприємства України ліквідували з початку дії Договору 567 танків, 630 ББМ, 164 бойових літаків. Знищуються насамперед застарілі зразки озброєнь і техніки, що вже відслужили своє й мали йти на переплавку. Частину техніки переобладнано на трактори, тягачі тощо.

Триває робота Спільної консультативної групи (СКГ), створеної з метою сприяння належному виконанню Договору про ЗЗСЄ. Делегація України в СКГ домоглася обмеження кількості інспекцій, які можуть проводитися на території країни-учасниці одночасно. За час дії Договору Україну відвідало понад сто іноземних інспекцій.

Делегація України виступила також в СКГ з ініціативою щодо необхідності врегулювання проблеми так званих «флангових обмежень». В Україні під ці додаткові обмеження підпадає територія колишнього Одеського військового округу, яка становить 23 відсотки усієї території країни. На цій території за Ташкентською угодою про принципи і порядок виконання Договору про ЗЗСЄ країнами-правонаступницями колишнього СРСР Україна може мати 680 бойових танків, причому з них тільки 280 можна утримувати у діючих частинах, 350 бойових броньованих машин (ББМ), 890 одиниць артилерійських систем і тільки 390 з них — в регулярних частинах.

«Флангові обмеження» були додатковим заходом, коли ситуація в Європі характеризувалася гострим протистоянням двох блоків. Але тепер ці обмеження торкаються лише двох держав — України та Росії.

З моменту підписання Договору (листопад 1990 р.) до моменту набрання ним чинності (червень 1992 р.) на Європейському континенті відбулись глобальні зміни: не стало Варшавського договору і на теренах колишнього СРСР народилися нові незалежні держави. Тобто, ратифікація Договору відбулася вже в новій військово-політичній ситуації, хоча підписувався він як компроміс двох антагоністичних блоків. Отже, «флангові обмеження» нині є серйозною перешкодою для нормального функціонування і дислокації Збройних Сил України. Для виконання цього штучного за нових умов обмеження Україна не тільки не змогла б логічно та ефективно дислокувати свої збройні сили, а й була б змушена нести величезні додаткові витрати. Адже потрібно було б залишати добре облаштовані військові містечка в Одеському ВО, а в Прикарпатському чи Київському будувати нові. За теперішньої економічної скрути це просто неможливо.

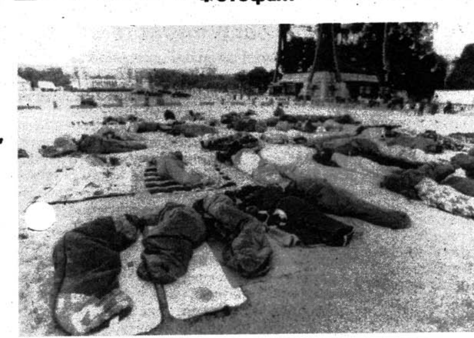
Таким чином, проблема «флангових обмежень» вимагає невідкладного розв'язання.

Сьогодні Україна має й деякі інші труднощі в реалізації Договору про ЗЗСЄ. Основною перешкодою для нас є брак коштів, недостатня матеріально-технічна база. Внаслідок скрутного фінансового становища Міністерство оборони України неспроможне забезпечити участь військових фахівців в роботі СКГ на постійній основі, що звужує можливості української делегації повною мірою відстоювати інтереси держави. Недостатнє обладнання і, знову ж таки, брак коштів перешкоджають проведенню повноцінної інспекційної діяльності. Наприклад, на першому етапі виконання Договору про ЗЗСЄ Україна не використала свою квоту інспекцій.

Чіткий контроль за виконанням Договору про ЗЗСЄ, скорочення озброєнь і техніки хоча і є важливими елементами реалізації Договору, не вичерпують його значення для встановлення нового порядку в Європі. Обмін військовою інформацією, військова відкритість, впевненість в сумлінному виконанні Договору сприятимуть зміцненню довір'я, що, у свою чергу, підвищить безпеку на континенті. За таких умов Договір справді стане надійним підмурком нової Європи.

Володимир БЄЛАШОВ,
заступник начальника Управління контролю над озброєннями та роззброєння МЗС України.

Фотофакт

Ейфелева вежа, з якої відкривається чудовий краєвид Парижа — найвідвідуваніша історична пам'ятка французької столиці. Щороку на Ейфелеву вежу сходять 6 мільйонів туристів, у розпал туристського сезону до 30 тисяч на день. Проведене дослідження показало, що 63 відсотки цих туристів — іноземці. Деякі з них, здебільше молоді люди, задля заощадження коштів не зупиняються в готелях, а ночують у спальних мішках тут же на майдані під вежею (на знімку). Місцева влада скаржиться на те, що ці імпровізовані туристські табори створюють нездорову криміногенну обстановку.

Фото АФП.

Політика російського банку викликала відплив капіталів з Таджикистану

Справи фінансові

«За останні три роки з Таджикистану вивезено близько 400 мільярдів рублів», — заявив Абдуджаліл Самадов, заступник прем'єр-міністра цієї країни в інтерв'ю тижневику «Бізнес і політика», який виходить в Душанбе. Щоб уявити, якою великою є ця втрата, досить сказати, що приблизно в таку ж суму оцінюють збитки національній економіці від розрухи недавньої громадянської війни.

Відплив капіталів А.Самадов пов'язує з фінансово-грошовою політикою, яку проводить Національний банк Росії. Оскільки російські процентні ставки набагато перевищували таджицькі, місцеві підприємці вважали за краще працювати «в одному напрямку» — вивозити товари з Республіки Таджикистан і зберігати виручені від цього гроші в Росії».

Такі обставини змусили уряд республіки прийняти недавно цілий ряд заходів, які загальмували комерцію старого гатунку, коли різноманітні фірми купували товар у держави й безконтрольно продавали його в інших країнах СНД. На думку заступника прем'єра, державні підприємства «повинні самі сформувати власні фінансові ресурси в Росії і при цьому — в російських рублях», щоб на ці гроші купувати там сировину й матеріали, потрібні всій республіці. Таджикистан сьогодні не такий багатий, щоб дозволити собі безповоротний відплив капіталів.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

ЗІ СЛАБКИМИ НА РІВНИХ НЕ РОЗМОВЛЯЮТЬ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Напередодні, в інтерв'ю агентству ІТАР-ТАРС голова Держкомспівробітництва РФ В.Машиць був настроєний більш ніж оптимістично, повідомивши про підготовку до розгляду «питань практичної реалізації договору про створення економічного союзу», а крім того — проекту багатосторонньої угоди про співробітництво в галузі інвестиційної діяльності. Є і ще один актуальний проект, реалізація якого має принести користь усім сторонам: про спільні умови та механізми підтримки розвитку виробничої кооперації та прямі зв'язки підприємств і галузей держав СНД. Сторони, нарешті, мають домовитися про узгоджену політику в області міжнародної спеціалізації та кооперації виробництва.

Все це, звичайно, добре. І позиція пана Машиця тут чітко зрозуміла та визначена. Росія планомірно проводить свою політику в економічній та валютно- фінансовій сфері. Хоч би як складно було тут, ці труднощі не співвідносні з тими, що їх переживає Україна. Той самий Єгор Гайдар, виступаючи наприкінці минулого тижня по російському ТБ, у черговий раз проаналізував, що було — що стало. Від тотальних обмежень і регулювань російська держава поступово переходить до ринкових механізмів. Є інфляція, але рівень її помітно знизився, є стрибкоподібні підвищення цін — але й товари, продукти в магазинах теж є. Росія, на відміну від СРСР, перестає бути суспільством тотального дефіциту — і в цьому не можна з Гайдаром не погодитися.

Помітна й інша тенденція: американський долар дедалі більше втрачає у вазі за рахунок багатьох чинників. Нині 100 доларів — це вже не гроші у великих російських містах, а середня місячна зарплата громадянина РФ дедалі більше підтягується до цього, хоча й скромного, однак досить промовистого показника. Ці аргументи — важелі економічної політики Росії щодо ближнього зарубіжжя, яке, на жаль, все ще кидається від повного розмежування до нестямної любові у ставленні до колишнього «старшого брата». А він робить свою політику, вигідну РФ, яка відповідає життєвим інтересам свого народу. Тому, коли Президент Казахстану Н.Назарбаєв, звертаючись по радіо до своєї країни, каже: Росія під час переговорів висувала все нові й нові умови, які в результаті звелися до вимог, що межують із втратою Казахстаном своєї незалежності, — нічого жахливого в цьому нема. Як і в просвітленні казахських (і не лише) лідерів, яке нарешті відбулося,— що самими лише освідченнями в любові до Росії економічної політики не побудуєш.

Адже поки Російська Федерація в темпах проведення економічних реформ буде випереджати своїх партнерів, ні з ким із них розмовляти на рівних вона не буде. Невже не зрозуміло?

Лілія ГЕОРГІЄВА.

Експрес-інформація

Всі шукають шляхи

Не курс на ринкові реформи, а їх відсутність спричинили крах білоруської економіки. Так вважає Голова Верховної Ради Білорусі С.Шушкевич. Виступаючи минулої п'ятниці на сесії парламенту, він зазначив, що програма ринкового реформування, затверджена Верховною Радою ще наприкінці 1990 року, практично не виконується. І головний винуватець у цьому, вважає С.Шушкевич, — білоруський уряд, який припустився ряду грубих помилок. Так, лібералізація цін зведена лише до їх підвищення, провалено програму енергозбереження, міністерство фінансів продовжує кредитувати банкрутів. Унаслідок державний борг Білорусі вже перевищує 1 мільярд доларів.

А які шляхи запропонував глава парламенту для виходу з кризи? На його думку, треба «обновити уряд за рахунок ринковиків», здійснити народну приватизацію, змінити податкову й фінансову політику, а також повести рішучу боротьбу з тіньовою економікою.

Експертам треба поспішати

Проблеми розвитку європейського економічного співробітництва обговорювалися під час зустрічі Надзвичайного і Повноважного Посла України у Швейцарії Олександра Сліпченка з директором швейцарського Федерального зовнішньоекономічного відомства, державним секретарем Францем Бланкартом. Сторони проаналізували стан і перспективи торгово-економічних відносин між двома країнами. На думку Ф.Бланкарта, варто прискорити підготовку рамкової торговельної угоди, яка нині опрацьовується українськими експертами. Розвиткові співпраці сприяло б підписання угод про взаємний захист інвестицій та уникнення подвійного оподаткування. Український посол порушив питання про можливість використання Україною частини кредитів, виділених швейцарським парламентом на сприяння реформам у нових незалежних державах.

Хочуть бути не зовсім залежні

Населення Пуерто-Ріко під час референдуму висловилося за збереження статусу «держави, яка вільно приєдналася» до США. За офіційними повідомленнями, таку пропозицію підтримали 48,5 відсотка учасників плебісциту, за входження країни до складу США як 51 штату висловилися — 46,2, а за національну незалежність — 4,4 відсотка.

Відсутність прогресу

на переговорах конфліктуючих сторін щодо політичного врегулювання придністровського конфлікту — одна з головних причин затримки виведення російських військ з Молдови. Про це заявив під час зустрічі з журналістами глава делегації Росії на молдово-російських переговорах, які тривали в Москві, посол з особливих доручень В.Китаєв.

За його словами, останнім часом процес стабілізації становища в Придністров'ї і визначення особливого статусу цього регіону дещо гальмувався.

Хай Клінтон «натисне»

«Підписання сепаратного договору між Йорданією і Ізраїлем неможливе доти, доки ізраїльські політики не врегулюють спірні питання з представниками Сирії й Лівану», — заявив йорданський король Хусейн бен Талал. Він також повідомив, що надіслав американському Президенту Б.Клінтону лист, в якому висловив прохання чинити тиск на ізраїльські власті з метою припинення нині пропагандистської реклами «швидкого миру» між Йорданією та Ізраїлем. Тим часом голова виконкому Організації визволення Палестини Я.Арафат віддав наказ припинити всі акції насилля з боку палестинців проти єврейських поселенців та солдатів ізраїльської армії на окупованих арабських землях.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Вернісаж новин

У Славутичі пробують заспівати. І навіть романси

Так, саме цей вічно молодий і вічно популярний пісенний жанр отримав тимчасову — а, можливо, і постійну — прописку в місті енергетиків, яке з'явилося на Поліссі невдовзі після Чорнобильської трагедії і де тепер проживають зі своїми сім'ями експлуатаційники атомної станції. З 6-го по 12-те грудня тут пройде перший Міжнародний телевізійний фестиваль «Романси із Славутича», куди з'їдуться відомі виконавці з Польщі, Чехії, Німеччини, Росії, Білорусі і, звичайно, України. Прозвучать популярні романси російською, білоруською, єврейською та іншими мовами. А в рамках цього пісенного свята відбудеться конкурс молодих виконавців українського романсу, переможців якого назве авторитетне журі.

Головним спонсором фестивалю виступив колектив Чорнобильської атомної станції.

Брат просить — треба допомогти

Через районну газету «Дністрові зорі» до мешканців Сокирянського району Чернівецької області звернулося Товариство української культури «Просвіта» в Республіці Молдова із закликом допомогти в створенні бібліотек українських видань для українських дітей, котрі розпочали вивчати рідну мову в загальноосвітніх школах сусідньої держави. Адже такої літератури в них обмаль. І тому просвітяни сподіваються підтримки буковинців. Вони прохають збирати підручники, художню і наукову літературу, дитячі журнали.

Мешканці Сокирянського району дійово залучилися цієї справи. А роль посередника в збиранні та пересиланні зібраних україномовних видань взяла на себе районка «Дністрові зорі».

Стипендія імені Грушевського — відмінникам і знавцям історії України

З нагоди 127-ї річниці від дня народження Михайла Грушевського Міжнародний благодійний фонд Грушевського заснував іменну стипендію у розмірі 4 мінімальних заробітних плат для фінансової підтримки кращих студентів Київського університету імені Тараса Шевченка: 5 для гуманітаріїв і 5 — для студентів природничих факультетів.

Для одержання стипендії імені Грушевського необхідно бути відмінником навчання і витримати конкурс на знання історії України.

УНСО знає, чому не пройшов сепаратизм

Традиційно своєрідний погляд на політичні події — цього разу на Закарпатті — пропонує Українська національна асамблея. Прес-центр УНА-Захід повідомляє ось таку хроніку політичного життя на Закарпатті з участю унсовців.

28 жовтня під Ужгородом відбувся таборовий вишкіл стрільців УНСО львівської та закарпатської організацій. Напередодні, як стверджує УНА, місцева влада запевнила закарпатців, що стрільці УНСО на територію краю не проникнуть і провокацій з боку УНСО вона не допустить. Напевне, з цією метою до Ужгорода було стягнуто озброєні міліцейські підрозділи і подвійним кільцем «беркутівців» оточено приміщення обласної Ради. Однак уже 29 жовтня обласний комітет УНА зорганізував мітинг і цього ж дня прес-служба УНА повідомила про прибуття до табору під Ужгородом великої групи стрільців УНСО.

Сесія обласної Ради, на котрій вона, на переконання УНСО, мала розглядати питання про автономію області, не відбулася, і це питання, стверджують, знято з порядку денного чергової сесії, що запланована на початок грудня. «Сепаратизм не пройшов» — з пафосом закінчує своє повідомлення прес-служба УНА.

Можна і треба по-різному ставитися до такого тлумачення подій на Закарпатті. Але не можна не помітити, що УНСО дедалі гучніше заявляє про себе у політичному житті України, у тому числі і у такий пропагандистський спосіб.

За повідомленнями наших кореспондентів Володимира КРАСНОДЕМСЬКОГО, Василя БАБУХА, Катерини КІНДРАСЬ й Анатолія ВЕНЯ.

Контакти

Цей урок має засвоїти світ

У Празі вшанували пам'ять жертв голодомору в Україні 1932—1933 років

Посольство України в Чеській Республіці разом з Об'єднанням українців у Чехії провело в Каролінумі — приміщенні урочистих подій Карлового університету — поминальну акцію у зв'язку з 60-річчям штучного голодомору в Україні.

... Перед старовинною аудиторією учасники мимоволі сповільнюють кроки. Біля підніжжя хреста, увінчаного колючим дротом, горять 60 свічок, які символізують кількість літ, що минули від часу української трагедії. У скорботній тиші лунає молитва. Двоє дівчаток подають присутнім шматочки хліба і воду. Символічна трапеза переростає у поминальну тризну — лунають жалібні пісні у виконанні хору «Візанціон» (керівник — доктор Ольга Дутко). За дорученням керівництва Об'єднання магістр Лідія Райчинець оголошує вітання, що надійшли з України, Німеччини та Канади. До слова запрошуються почесні гості. Господар — ректор Карлового університету професор Радім Палоуш відзначив, що подія, яка вшановується, належить не лише сумному минулому. Це урок, що його світ повинен знати, аби українська трагедія стала вічною перестогорогою.

До присутніх у залі звернувся голова палати депутатів Чеської Республіки Мілан Угде. Він відзначив, що заходи, які проводяться в Україні, Чеській Республіці й інших країнах, повинні засудити тоталітарні режими як призвідників численних трагедій.

У своєму виступі Посол України в Чехії Р. Лубківський підкреслив, що людство збереже навіки пам'ять про мільйони невинних жертв сталінської тоталітарної системи, яка винищила своїм смертельним подихом цвіт українського народу. Наголосив, що, визволившись від пут тоталітаризму, Україна й Чехія прямують до нової демократичної Європи. Він передав ректору Карлового університету на вічне збереження Книгу Пам'яті «Голодомор-33» з дарчим написом Президента України Л. Кравчука.

Після п'ятнної частини розпочалася наукова конференція, в якій взяли участь українські та чеські дослідники.

Учасники акції в Карловому університеті ухвалили Звернення до всіх народів світу, до Парламенту Чеської Республіки і до Верховної Ради України, в якому засуджується цілеспрямоване нищення московським імперським центром українського народу і висловлюється вимога дати політичну, правову й моральну оцінку фактам геноциду щодо українського народу.

І знову лунає скорботна мелодія — виступає хор Св. Володимира (під керівництвом С. Шутка). Всі присутні запалюють свічки і кладуть їх до підніжжя хреста.

Увечері на Вацлавській площі, біля місця самоспалення Яна Палаха, члени Об'єднання українців у Чеській Республіці запалили свічки пам'яті жертв комуністичного режиму. Були присутні працівники Посольства України в Празі.

Чеське телебачення у програмі «Щоденник плюс» подало докладний репортаж про поминальну акцію в Каролінумі.

Прес-служба Посольства України в Чеській Республіці.

***

Посол України в Чехії Р. Лубківський як народний депутат України брав участь у роботі парламенту нашої держави, мав зустріч з Головою Верховної Ради І. Плющем, в ході якої поінформував спікера українського парламенту про стан і перспективи розвитку чесько-українських взаємин. За цієї нагоди Посол передав І. Плющу свого листа до Президії Верховної Ради України та звернення учасників празької конференції, яке пропонуємо читачам «Голосу України».

На знімку: під час наукової конференції в Карловому університеті. На передньому плані — голова палати депутатів Чеської Республіки Мілан Угде (другий зліва) і народний депутат України, Посол України в Чехії Роман Лубківський.

Звернення

До парламенту Чеської Республіки, до Верховної Ради України, до всіх народів світу

Нечувана трагедія в історії людства — голод в Україні на початку 30-х років нинішнього століття — довгий час був маловідомою сторінкою. Більшовицько-тоталітарний режим тодішнього Радянського Союзу доклав максимум зусиль, аби світ не дізнався про його злочини.

Протягом 1932—1933 років від штучного голоду в Україні загинуло за різними джерелами від 8 до 12 мільйонів людей. Історики свідчать, що це було не що інше, як заздалегідь сплланований імперським центром у Москві й послідовно реалізований на місцях геноцид українського народу. Таким чином було піддано руйнації генофонд одного з найбільших європейських народів. Якщо додати масові депортації, цілеспрямоване плюндрування культури, політичні переслідування, заборону церкви — можна уявити гігантські масштаби скоєного.

Заслухавши доповіді українських і чеських фахівців, ознайомившись з відгуками, листами й телеграмами різних українських організацій в Україні і в діаспорі, що надійшли до Праги, учасники конференції закликають засудити ініціаторів та винуватців у тотальному знищенні українського народу. Сталінські сатрапи в Москві разом зі своїми поплічниками в Україні давно мали б постати перед міжнародним судом — трибуналом. Сьогодні, коли Україна є суверенною державою, її парламент із парламентами інших країн повинні дати правову оцінку і цьому злочину проти людства. Лише тоді ми всі матимемо гарантію, що ніде і ніколи не повториться трагедія, якої зазнав український народ у першій половині XX століття.

Учасники празької конференції «Голодомор в Україні 1932—1933 рр.».

Право

Пожалів суддя... вандала

Чи не тому нахабніють антиукраїнські сили у Чернігові?

Напередодні річниці Жовтневого перевороту на Любецькому єврейському кладовищі Чернігова протягом однієї ночі розбито і сплюндровано ломами, молотами 52 намогильні пам'ятники. Громадськість, єврейську громаду потрясла не так чергова акція вандалів, до яких вже звикли (з осені минулого року сплюндровано 97 єврейських могил!), як прийняте 27 жовтня, саме перед злодіянням, рішення Новозаводського суду про скасування санкції прокурора Чернігова на арешт Владислава К. Родича недавно впливового можновладця випущено на волю і на час слідства та суду з нього взято підпис про невиїзд з постійного місця проживання. Чи не його дружки-зловмисники відзначили в такий спосіб свою перемогу?

У прокуратурі міста я ознайомився з порушеною на цього циніка кримінальною справою. Моторошно стає від читання зізнання про те, як він з приятелем вночі розкопували могилу Х. М. Фіргер, щоб знайти її золоті коронки, і що робив після того: «Внаслідок того, що щелепа нам вже була непотрібна, я повісив її на ручку вхідних дверей будинку мого знайомого».

Старший помічник прокурора міста Василь Горобець занепокоєний як рішенням суду, так і недавно прийнятим законодавством, яке надало суддям можливість відпускати підсудних на волю під час слідства. Адже завдяки цій пільзі вже чимало злочинців втекло за межі України, — каже він. Знайти їх десь у Литві чи Росії практично неможливо. Вся робота правоохоронних органів в такий спосіб зводиться нанівець.

Міліція, як я з'ясував, докладає зусиль, щоб встановити особи паплюжників. Проте, діючи обережно і навіть «професійно», вони, здається, знову вкотре вийшли сухі з води.

Дії вандалів 14 листопада розглянє на своїх зборах єврейська громада. Цього разу вона планує вдатися до рішучих акцій протесту. Голова Єврейського культурного центру, член президії ради євреїв України Фелікс Кагно вважає, що до згаданих ганебних злодіянь причетні антиукраїнські сили, які зацікавлені в дестабілізації становища в Україні, підриві її авторитету на міжнародній арені. На жаль, поки що вони коять свою чорну справу у місті підступно і безкарно. Днями сплюндровано могилу Ірини Коцюбинської — доньки відомого письменника. Все це не може не тривожити.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Цитуємо

«Незалежність України здобувається украй тяжко. Немає відкритої війни, але триває війна тиха. На керівних посадах у державі все ще працюють люди байдужі до незалежності України, люди, які більше схиляються до утворення нового Союзу, що означає автоматичну ліквідацію державності. Заміна їх обов'язкова, хоч неминучі помилки при нових призначеннях. Тому, на мою думку, не зайвим було б вдатися до різних форм підтвердження відповідності людини високій посаді. Однією з них може бути присяга новопризначуваних та їхніх дружин на вірність державності України».

Ігор ЮХНОВСЬКИЙ.

(«Українська газета» від 4—17 листопада ц. р.)

Віталій ЖЕЖЕРА,
спеціальний кореспондент
«Голосу України»

ВЕРТОЛЬОТИ В НАМОРДНИКАХ

— Репортаж

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

За дві години після вильоту з Києва здалось, що приземляємось. Заспані журналісти зиркнули в ілюмінатор і заціпеніли: земля була густо подзьобана бомбовими воронками. Хтось сказав: «Боже, що вони зробили з благословенною Грузією!»

Але то була ще не Грузія, а Україна — полігон для учбового бомбометання в Криму, під Керчю...

А Грузія... Грузія, з великої висоти, схожа на плитку шоколаду, не паршивого «Снікерса», а нашого старого доброго шоколаду, з якого наспіх обдерто фольгу, і срібні шматочки тієї фольги тут і там виблискують під сонцем. Коли літак знижується, бачиш, що то виблискують оцинковані дахи осель. Здавна тут люблять також червону черепицю, з неба її майже не видно, отож, вона — погана мішень для бомбардувальника.

Коли повертаєшся звідти, питають: чи страшно? І ще: що там відбувається?

Ні, не страшно — бо те, що там відбувається, не вкладається в голові. Це щось таке, чого ми ще не навчились боятися. Скажімо, Кутаїсі осені 93-го дивовижно нагадує Київ весни 86-го, пригадуєте, коли ми літрами пили Каберне, відіславши своїх дітей хто куди міг подалі, а наша смерть була невидима, а тому здавалася безпечною. Різниця лиш в тім, що в Кутаїсі пляшка коньяку коштує нині чверть хорошої зарплати, а дітей відсилати просто нема куди: тоді, в середині жовтня, звіадисти стояли за 12 кілометрів звідси, абхази — за 120, а позаду (200 км) тільки Тбілісі —оце й уся шоколадка. А смерть здається несправжньою: ростуть собі пальми, спіють мандарини і хурма, вулиці акуратно перегороджені бетонними барикадами, а значна частина населення, від зовсім безбородих до старих дідів, розгулює з автоматами Калашникова. Особливо модний десантний варіант автомата (без приклада), тому дехто, для шику, відламує дерев'яний приклад від АКМ, щоб бути більше схожим на «десантника». Ну, не діти?! Якщо отакий, здуру, стрельне в тебе, не знатимеш, кому поскаржитись, бо невідомо, хто його командир, він сам собі князь. Тоді в Кутаїсі ночами стріляли — хто, в кого? А врожай не зібрано, а молоко можна знайти тільки в лікарні, для хворих немовлят, а магазини порожнісінькі (але відчинені), а всі колії забиті поїздами, яким нікуди їхати, а 80 відсотків промисловості стоїть стовбняком.

Ті, хто не захотів братись за АКМ, пішли з міста на село, з того й живуть. Якою буде зима — хто зна?

... Коли ми прибули на тимчасову базу українських вертольотів у Кутаїсі (їх там було 15 машин, переважно МІ-8МТ, без бортового озброєння), — так от, коли ми туди прибули, молодий замурзаний бортмеханік з Вапнярки сказав зло: «Я перестріляв би всіх журналістів!»

На нього ніхто не образився, і зараз ви зрозумієте — чому.

Вони, ці наші льотчики — справжні хлопці, я не стрічав у Кутаїсі грузина, який би не молився на них, од світанку до смерку вони літали в гори й назад, забираючи нещасних біженців часом навіть з-під ліній електропередач, їх обстрілювали передові пости абхазів, вони справді врятували од смерті тисячі душ, але... Але вони, здається, не мали чистої радості од того, учасниками чого були. Як отой бортмеханік, вони не хотіли, щоб про ЦЕ хтось щось писав літературними словами, відмахувались від фотооб'єктивів і просили не записувати прізвищ. Мовляв, з перевалів вивезено не тільки мирних біженців, а й чимало людей зі зброєю — тих, кого абхази сподівалися легко добити там, у горах, і абхази не подарують нам цього.

То, мабуть, правда, але — не вся, інакше — чому наші вертольотчики чимось нагадували юних гарячих футболістів, змушених грати важко — і НЕ ЗА ПРАВИЛАМИ — гру? Вони не позували — це був відчай і гіркота.

І навіть — сором. Так, сором.

Бо це справді соромно — перекидати в гори, в Джубері, за 90 кілометрів від Кутаїсі, мішки з борошном для біженців, а потім — везти ті ж мішки з борошном — назад. Бо те борошно вже перекуплене там, у Джубері, перекуплене одним грузином у іншого грузина під дулом автомата, перекуплене — за право сісти на борт цього вертольота... Хіба не гірко, коли якийсь джигіт, не втовпившись у переповнений жінками й дітьми вертольот, посилає йому навздогін автоматну чергу? Нам показували лопасть вертольота капітана Гальянова з Херсона, пробиту кулею...

Ось чому деякі з наших вертольотів мають спереду своєрідні броньовані «намордники».

Не встигає МІ-8 приземлитися в Джубері, як натовп роєм обліплює машину. Не забуду картинку: чиясь рука з шматком хліба намертво вчепилася в люк, не бажаючи втратити хліб і не бажаючи лишатись тут. Хоча є такі, що лишаються: граючись автоматом, просять у вертольотчиків літрів сто пального, бо в нього, бачте, тут, на перевалі, «Жигулі», тут він і зимуватиме, щоб машину не вкрали! Взагалі, серед обідраних біженців трапляються (де взялись?) добре вдягнені, рожевощокі, вгодовані — наче це тобі не Джубері, а Бесарабка. Я сам бачив, якими білими очима дивився майор вертольотчик на дідка, котрий умовляв одвезти його (з добрячим багажем!) не в Кутаїсі, а в Батумі — через два фронти!! Не бійся, мовляв, майоре, я добре заплачу.

Ось чого соромились наші вертольотчики — не своєї тут роботи, а отакої війни. Що ж, поки наші військові вміють соромитися дурної війни — значить, наш Бог ще не вмер.

... Там, у Джубері, я познайомився зі старим шофером, біженцем із Сухумі, Гумбері Івановичем Мушкудіані. Біженці, як на диво, курили «Кемел», а у діда Гумбері, вочевидь, пухли вуха, і я подарував йому пачку київської «Прими». Дід закурив і сказав: «Ми ще туди повернемось!» І додав дещо патетично: «Нам допоможе великий український народ!» Мені якось одразу перехотілося бути представником великого народу. Але я все ж побажав Гумбері Івановичу повернутися додому. А собі побажав — ще раз повернутися сюди.

Бо — якби ви знали! — яка прекрасна Сванетія восени. Така — аж плакати хочеться від захоплення й щастя.

До речі, не бачив, поки був там, жодного заплаканого обличчя. Навіть дитячого. В цьому є щось ненормальне — як порушення людських прав і правил. Боже, що з Грузією?..

Фото автора.

Київ — Кутаїсі —
Джубері — Київ.

Спорт

На аренах країни і світу

Футбол. Першість країни. Перша ліга. 18 тур. **«Кристал» — «Норд-Ам-Поділля». 2:0.** Витовський (32, 76). **«Артанія» — «Закарпаття». 1:0.** Запишний (80). **«Металург» — «Динамо-2». 1:3.** Коваленко (59) — Алексаненко (35), Барановський (64), Дмитрулін (83). **«Евіс» — «Дніпро». 1:0.** Понамаренко (66). **«Десна» — «Хімік» (Сєверодонецьк). 1:1.** Савенчук (48) — Скрипников (62). **«Хімік» (Житомир) — «Сталь». 2:0.** Леонов (43), Лукашенко (68). **«Поліграфтехніка» — ФК «СБТС». 1:0.** Казьмін (32). **«Ворскла» — «Нафтовик». 1:0.** Манасян (65, з пенальті). **ФК «Одеса» — «Приладист». 0:0.**

«Поліграфтехніка» — 25 очок, «Дніпро» — 24, «Прикарпаття», «Сталь» — по 23, «Евіс» — 22, «Норд-Ам-Поділля», «Хімік» (Житомир), «Нафтовик», «Закарпаття» — по 19, «Ворскла» — 18, «Металург» — 15, «Скала», «Хімік» (Сєверодонецьк), «Артанія», «Кристал» — по 14, «Приладист», ФК «Одеса» — по 13, «Динамо-2» — по 12, ФК «СБТС», «Десна» — по 10.

Друга ліга. «Азовець» — «Чайка» — 2:0, «Дружба» — «Войковець» — 2:3, «Газовик» — «Титан» — 0:1, «Галичина» — «Меліоратор» — 2:2, «Дністер» — «Таврія» — 1:0, «Зірка» — «Чорноморець-2» — 4:0, «Рось» — «Медіта» — 0:2, «Борисфен» — «Бажановець» — 2:0, «Явір» — «Вагонобудівник» — 4:4, «Нафтохімік» — «Динамо» — 3:1.

«Явір» — 24 очка, «Борисфен» — 23 очка, «Бажановець», «Динамо» — по 22, «Зірка», «Меліоратор» — по 21, «Азовець» — 20, «Нафтохімік» — 19, «Медіта», «Металург», «Таврія», «Войковець» — по 18, «Дружба», «Галичина» — по 17, «Чорноморець-2», «Титан» — по 16, «Рось» — 13, «Газовик» — 12, «Шахтар», «Чайка», «Дністер» — по 11, «Вагонобудівник» — 9.

Перехідна ліга. 18 тур. «Фетровик» — «Прометей» — 2:0, «Бескид-Тім» — «Оскол» — 2:0, «Авангард» — «Електрон» — 3:1, «Хутровик» — «Сіріус» — 0:0, «Промінь» — «Гарт» — 1:0, «Медик» — «Нива» — 0:0, «Торпедо» — ФК «Львів» — 3:2, «Віктор» — ЦСК ЗСУ — 2:0.

Чемпіонат країни. Вища ліга. 15 тур.

«Зоря МАЛС» — «Шахтар». 0:4. Лемех (Львів). 3200. Ательнін, 19 (1:0), Матвєєв, 43, з пенальті (2:0), Столовицький, 50 (3:0), Корбут, 57 (4:0).

«Нива» (Вінниця) — «Волинь». 2:1. Шевченко (Київ) 9600. Миколаєнко, 34, з пенальті (1:0), Данилишин, 36 (2:0), 66 (2:1).

«Кривбас» — «Темп». 2:1. Бавикін (Харків). 8000. Лютий, 16 (1:0), Яковенко, 61 (2:0), Габіскірія, 75 (2:1).

«Кремінь» — «Металург». 2:0. Татулян (Київ). 6000. Лукаш, 24, з пенальті (1:0), Лукаш, 60, з пенальті (2:0).

«Торпедо» — «Буковина». 2:0. Шебек (Київ). 2000. Бонецький, 65 (1:0), Зайченко, 89 (2:0).

«Чорноморець» — «Верес». 1:1. Мельничук (Сімферополь). 1000. Самардак, 44 (0:1), Жабченко, 85 (1:1).

«Таврія» — «Металіст». 7:1. Звягінцев (Донецьк). 300. Фурсов, 4 (1:0), Антюхін, 20 (2:0), Антюхін, 32 (3:0), Головко, 40 (4:0), Антюхін, 42 (5:0), Волков, 46, з пенальті (6:0), Карабута, 65 (6:1), Кундинок, 85 (7:1).

«Карпати» — «Дніпро». 3:1. Панчик (Сімферополь). 4000. Покладок, 7 (1:0), Покладок, 21 (2:0), Покладок, 66 (3:0), Максимов, 90 (3:1).

	В	Н	П	М	О
Динамо	11	3	0	30-12	25
Шахтар	9	4	2	28-13	22
Чорноморець	8	4	3	22-13	20
Верес	6	7	2	20-11	19
Діпро	8	2	5	21-16	18
Кривбас	6	4	5	13-11	16
Темп	5	6	4	15-11	16
Таврія	6	3	6	22-15	15
Карпати	5	5	5	13-15	15
Нива Тр	5	4	5	17-13	14
Торпедо	4	6	5	13-16	14
Волинь	4	5	6	12-14	13
Нива Вц	4	5	6	13-18	13
Зоря-МАЛС	5	1	9	12-2[illegible]	11
Буковина	3	4	8	11-1[illegible]	[illegible]
Кремінь	3	3	9	9-19	9
Металург	2	5	8	9-21	9
Металіст	2	5	8	8-30	9

Товариський матч. «Тулуза» (Франція) — «Динамо» (Київ, Україна) — 0:2. Голи: Призетко, Лужний.

Волейбол. Кубок кубків. «Матодор» (Пухов, Словаччина) — «Локомотив» (Київ, Україна) — 1:3. Українські спортсмени продовжать боротьбу за приз.

Теніс. У фіналі турніру «Кубок Кремля» з призовим фондом 350 тисяч доларів олімпійський чемпіон і переможець цього ж турніру минулого року Марк Россе (Швейцарія) взяв гору над Патріком Кюненом/Німеччина/ — 6:4, 6:3. Український тенісист Дмитро Поляков дійшов до півфіналу змагання в Москві, де в упертій боротьбі поступився М.Россе.

Баскетбол. Чемпіонат Європи. Чоловіки. Миколаїв. Україна — Фінляндія — 101:111. Завтра наші баскетболісти там же прийматимуть збірну Росії.

ГОЛОС УКРАЇНИ
ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
Газета виходить з 1 січня 1991 року

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311217.

1, 3, 4, 5, 6 і 8 сторінки набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».